

I. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: **BAJNAI KONTY ÉS KÖTÉSE**

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

agrár- és élelmiszergazdaság	egészség és életmód	épített környezet
ipari és műszaki megoldások	<u>kulturális örökség</u>	sport
természeti környezet	turizmus	

2. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: **Bajna**

3. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik:

települési tájegységi megyei külhoni magyarság

4. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása:

Konty szó jelentése : Magyar nyelv(1862) szótár

„Széles ért. minden fejkötő, melyet a köznépnél csak férjhez ment nők viselnek. "Túl a vizön, meg innét: Tégöd a konty megillet." Székely táncvers. (Krizsa J.). Átv. ért. nőiség jele. Előbb való a süveg a kontynál. (Km.). Konty alá való bor, azaz asszonyoknak való gyöngé, édeses bor. Félre áll a kontya, oly asszonyról mondják, kinek a bortól egy kis kedve kerekedett. Kincsem, komám asszony, csak olyan az asszony, ha megiszsa magát, félre üti kontyát. (Népd.) Komámasszony félreapta paszomántos kontyát. "Se föle se farka" című bohózatos népkölteményből.”

A konty első viselésének története: ESZTERGOM VÁRMEGYE NÉPE. Írta Móricz Zsigmond, a monográfia segédszerkesztője

„Éjfélkor a menyasszony fejről az öreg vőfély leveszi a koszorút, s a vőlegény felteszi a menyasszony fejére a kontyot és bekötik menyecskésen. A koszorút egy tányérra teszik, beviszik a tánczolók közé, bemegegy a menyasszony is és kezdődik a menyasszony táncza, vagy koszorú-táncz. Egy sajátságos rövidke zenéjű tánczdarabot lejt mindenki a menyasszonynyal, annak, vagy más jelenlevőnek egészségére és a koszorús tányérba pénzt dob: ez a koszorúpénz. Néha búsásan bejön az ára. A konty-feltevésnél énekelnek énekeket:”

Bajnán Prusinszki Imre tanító gyűjtése alapján:

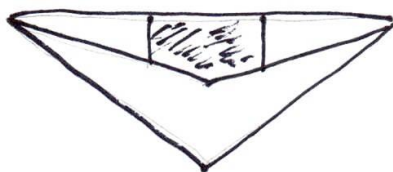
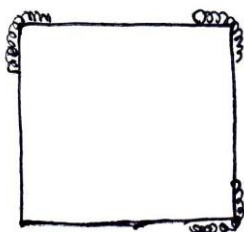
„Éke legyen a menyasszony kontya, kontya.
Hogy megteljen a menyasszony marka, marka.”

Öltözetben a konty / KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYE TELEPÜLÉSTÖRTÉNETI KALAUZA/

„A ruházkodást korra és alkalomra előíró öltözködési szabályok Komárom-Esztergom megyében is léteztek, különösen a változatosabb női viseletben. A lányok hajadonfőtt jártak, a menyecskék kontyot viseltek, az idősebb asszonyok elől kötött fejkendőt. Nagy ünnepek első napján, fekete vasárnap és nagypénteken sötét, az ünnepek második napján és virágvasárnap fehér, de legalábbis világos színű ruhát, hozzá csizmát, később pántos cipőt viseltek.”

Bajnai konty

Kartonanyagból készült, mert jól lehetett keményíteni. A négyzet alakú beszegett anyag 3 sarkára csipkét varrtak, sarkosra hajtották, a sima került belülré és beljebb volt csücs (9-10 cm) Ez alá hajtogatott újságot tettek, hogy tartósabb legyen.

A hosszabbik oldalt 2-szer kb. 10-10 cm szélesen egymásra hajtották.

A két hosszabbik csücsöt, minkét oldalon előre hajtották úgy, hogy kb 15-20 cm közepén megmaradjon.(ez lesz a konty eleje) (3. kép)

A hosszú hajat kontyba fésülték, a rövidebbre kiegészítőt tettek.(1-2 kép)

Fejre igazították a homlokrésznél lefogva (4. kép)

Az oldalakon 4-5 ráncot képeztek előre hajtván, miközben a hosszú szárat erősen le kellett fogni.

A két hosszú csipkés végű részt jó szorosan összecsomózták a szabadon maradt csipkés sarok fölött, majd a csipkés sarkot egy kicsit felhajtották.

A kész kontyot papírral kitömték.

A konty megkötését még a régi időkben is kevesen vállalták. A napjainkban pedig már örülni kell, ha találunk valakit, aki rendelkezik a kontykötés tudományával.

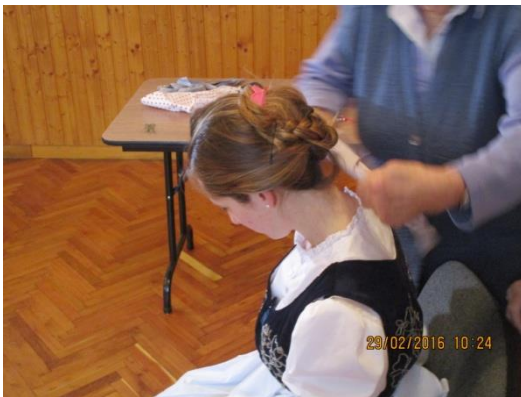
Bajnán is jellemző volt, hogy kezdetben a konty, mint alkendő szolgált. Az asszonyok kendő alatt viselték, s így szép formát adott a bekötött fejnek. Később már a fiatal asszonyok nem szívesen kötötték be még kendővel is a fejüket, ezért a konty később mint fejdísz is szolgált. Elkezdődött a szebbnél szebb anyagból és minél szebben kötött kontyok divattá válása.

1. Kép

2. Kép A haj

2. Kép

4. Kép

5. Kép

6. Kép

7. Kép

8. Kép

9. Kép

10 Kép

5. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

Bajnán az évenként megrendezendő viseletek napja, a táncsoport, asszonykórus, folytonos fellépése, öltözködési igénye ébresztette fel azon gondolatot, hogy keressük meg azon lehet, hogy már egyetlen személyt, aki tud kontyot kötni.

Így jutottunk el Balázs Ferencnéhez, Teri nénihez. Az Ő munkája, a lelkesedése váltotta ki azt a gondolatot, hogy ezt a tudást éltetni kell a jövő nemzedékének.